قلعه سام؛ یادگاری تاریخی در سیستان

گروه فرهنگ- قلعه سام یکی از آثار تاریخی و کهن منطقه سیستان است که در فاصله ۲۸ کیلومتری جاده زابل به زاهدان و چهار کیلومتری روستای سکوهه زابل واقع شده و به شکل ذوزنقه نامنظم خودنمایی می کند. طول این قلعه از شرق به غرب ۳۷۶ متر و از جنوب به شمال ۲۹۶ متر است که از دیوار های پهن و بزرگ خشتی و گلی به همراه دو دروازه شمالی و جنوبی برخوردار است و هر کدام از آن برج نگهبانی دارد. براساس کاوش ها و اطلاعات به دست آمده احداث این بنا به احتمال فراوان در دوران پارت ها انجام شده و برای ساخت آن از خشت خام استفاده شده است. این بنای تاریخی کهن ۳۶ برج دارد که از این تعداد ۹ برج با اندازه ای بزرگ تر از بقیه در گوشه های آن ساخته شده و بقیه با اندازه ای کوچک تر در اطراف قلعه بنا شده است. قلعه سام از چینه دو لایه درست شده است به گونه ای که دیوارهای آن در وسط قرار دارد و دو طرف آن با قشر گل پوشانده شده است.

نگاه اسرارآمیز مسئولان به بزرگ ترین استقرار شهرنشینی

ذوالفقاری- انسان در عصر برنز گام های بلندی برای هر چه بهتر کردن وضع زندگی اش برداشت و تولید محصول مازاد بر مصرف، سبب به وجود آمدن تجارت و تبادل تجربه و مواد اولیه در میان انسان ها شد و عمیق ترین تحول را در زندگی اجتماعی به دنبال داشت از این دوره شواهدی از تجارت و داد و ستد سنگ های قیمتی مانندیشم، صدف، لاجورد، مرمر و لوازم مختلف به جا مانده است. شهر سوخته نیز با قدمت ۵ هزار ساله یکی از محله های باستانی ایران است که آثار هنری زیادی از آن به دست آمده است، آثاری که شواهدی را در ارتباط با تحول تدریجی از مرحله ساده تولید غذا به شکل جوامع دارای متخصص در رشته های گوناگون ارائه می دهد. شمار زیادی از مهر و لوحه هایی با متون کهن نیز در شهر سوخته پیدا شده است به گونه ای که براساس برخی آثار مکشوفه باستانی می توان گفت که این سرزمین از گذشته های دور دارای تمدن و فرهنگی بسیار شکوفا بوده است.

بزرگ ترین استقرار شهرنشینی

یکی از کارشناسان میراث فرهنگی می گوید: شهر سوخته و تمدن هوشمند و خلاق آن با ۵ هزار سال قدمت به عنوان بزرگ ترین استقرار شهرنشینی در نیمه شرق فلات ایران، نمونه ای منحصر به فرد و حکایتگر واقعی علم، صنعت و فرهنگ گذشته های دور سیستان است، شهری که با چهار میلیارد ماده فرهنگی، حفاری آن با تکنولوژی امروزی بیش از ۴۵۰ سال به طول می انجامد. «مرعشی» ادامه می دهد: محوطه باستانی شهر سوخته میان جاده زاهدان به زابل قرار گرفته و با زابل در حدود ۵۵ کیلومتر فاصله دارد این استقرار دوران شهرنشینی بر روی یکی از تراس های دلتای سیستان که از دشت های مجاور بلندتر است و در هزاره سوم قابل کشاورزی بوده قرار دارد. این سلسله تپه های کم ارتفاع در کنار کهن ترین دلتاهای رود هیرمند از مهم ترین مراکز عصر مفرغ در شرق ایران به شمار می رود که بهترین آثار باقیمانده که متعلق به هزاره های چهارم و سوم قبل از میلاد است در سمت شرقی این محوطه مشاهده می شود. وی با اشاره به اشیای پیدا شده در شهرسوخته اظهار می کند: داخل فضاهای مختلف بنا اشیایی از جنس سنگ، استخوان، فلز، چوب، سفال و گل ساخته شده است، در میان این اشیا وسایل مربوط به زندگی روزمره مانند ظروف سفالی، اشیا و ابزار پرستشی، مذهبی و آیینی مانند پیکره های انسان و جانور، فلاخن های تخم مرغی شکل، اشیا و ابزار مربوط به بازرگانی و کنترل اقتصادی مانند مهر و اثر مهر و اشیای شمارشی و سرپوش های مهر شده و دیسک های مدور و مثلث و طاس های گلی، قطعات مختلف پارچه و طناب، اشیای چوبی مانند قالب ها و شانه ها، سبدهای حصیری، مهره های گوناگون سنگی و گلی و ابزار کار فلزی بسیاری پیدا شده است.

پیکرک های گلی و سنگی

به گفته وی در میان این اشیا پیکره های گلی از جایگاه خاصی برخوردار است، این پیکره ها از گل نپخته به سرعت و با دست ساخته می شد که پیدا شدن ده ها قطعه پیکره ناتمام گویا و نشان دهنده روش ساخت آن هاست. قطعه ای گل به اندازه کمتر از حجم یک مشت متوسط در دست سازنده به سرعت با یک دست ورز داده می شد و با دست دیگر اجزای بدن انسان یا جانور شکل می گرفت. پیکره ها معمولاً دارای تزیین نبود هر چند برخی نمونه ها مزین به برخی تزیینات نیز در میان آن ها دیده می شود، برای تزیین پیکره ها از ناخن یا ابزارهای چوبی و استخوانی ظریف استفاده می شد و در چند مورد خاص و استثنایی نیز از پولک های گلی چسبان یا نوارهای پهن گلی استفاده می کردند. وی اضافه می کند: پیکره های گاو کوهاندار، خوک، سگ و گراز در میان پیکره جانوران به راحتی قابل تشخیص است اما تشخیص تعداد دیگری از آن ها به آسانی ممکن نیست و تنها از روی شکل ظاهریشان می توان تا حدودی به نوع آن ها پی برد. پیکره های انسانی هم از دو گروه مونث و مذکر تشکیل شده است، تزیینات بر روی پیکره یک زن نیز وجود دارد، پیکره های مردان بیشتر از نوع ایستاده است، دست های باز یا آویخته این مردان و عضلات برجسته آنان جالب به نظر می رسد با آن که مردان شهر سوخته در رده مردان نسبتاً کوتاه قد طبقه بندی شده اند اما پیکره های مردان، بدن هایی عضلانی و قوی را نشان می دهد. وی می افزاید: در میان اشیای پیدا شده تعداد قابل توجهی اشیا و ابزاری که از آن ها می توان به عنوان ابزار کنترل و قدرت نام برد، پیدا شده است. این گروه از اشیا را مهرهای مختلف، اثر مهر، اثر مهر و موم و طناب کشی ظروف بزرگ و درهای اتاق ها و انبارها، سرپوش های مهر شده، دیسک های مثلث و گرد محاسباتی و مانند آن تشکیل می دهد. طناب و حصیر پیدا شده در شهر سوخته نیز نشان دهنده استفاده از آن ها برای مهر کردن در انبارها یا ظروف بسیار بزرگ انباری است. آثار مهر بر روی دهانه ظروف کوچک تر با حجم های بسیار کوچک هم به صورت دیسک های گلی گرد و مهر شده دیده می شود، همه بقایای مهر و موم های پیدا شده در بناهای یادمانی توسط مهرهای سنگی و فلزی مهر شده و بیشتر اثر مهرها نشان دهنده شکل هندسی آن است.

هنر پارچه بافی و اشیای چوبی

مرعشی می گوید: هر چند میزان زیادی پارچه، حصیر و طناب در مناطق باستانی گوناگون پیدا شده است اما به لحاظ مقدار، بافت و تنوع با آن پارچه کشف شده از شهر سوخته قابل مقایسه نیست. پارچه های به دست آمده در این محوطه تاریخی جدا از قطعات پودر شده و از بین رفته، نرم و تازه به نظر می رسد و برخی از نمونه ها را می توان مانند دستمالی پیچید و باز کرد بدون آن که به شکل آن ها آسیبی وارد شود. پارچه های پیدا شده اغلب به رنگ قهوه ای سوخته و گاهی کرم است اما چند مورد پارچه دو رنگ نیز مشاهده شده است.

وی با بیان این که پیدا شدن تعداد قابل توجهی ابزار بافندگی و ریسندگی چوبی، گلی، سفالی و فلزی نشان دهنده تولید پارچه در شهر سوخته است ادامه می دهد: منشا و ریشه بیشتر طناب های موجود در شهر سوخته گیاهی بوده در حالی که پارچه ها دارای منشا گیاهی و جانوری است. به گفته وی، اشیای چوبی به اشکال مختلف در شهر سوخته دیده شده است، اشیای تزیینی، قالب کفش، جعبه ها، اشیا و ابزار کار و نیز ابزار شخصی از شاخص ترین گروه اشیای چوبی شهر سوخته است. در کاوش های سال ۷۹ دو عدد شانه شکسته و ناقص در محل بناهای یادمانی پیدا شد که هر دو در تغییر نظر آن چه که بیشتر درباره هنر معرق بر روی چوب که ریشه های چینی داشت و قدیمی ترین نمونه های آن در دوره قاجار و یکی دو نمونه به دوران صفویه یعنی حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ سال پیش می رسید تغییراتی داد.

ظرف های رنگارنگ شهر سوخته

این کارشناس، می گوید: شهر سوخته یکی از محوطه های باستانی ایران است که مقدار تولید سفال آن به دلیل زیادی جمعیت و گستردگی بیش از حد شهرها و روستاهای آن بسیار زیاد بود. حتی امروزه به ویژه در قسمت های شرقی شهر حجم سفال های پراکنده در خرابه های آن بسیار زیاد است به طوری که در برخی از قسمت های شهر بدون پا گذاشتن بر روی توده های سفالی امکان عبور و مرور نیست. وی اظهار می کند: در نزدیکی شهر سوخته و در زمین های شرق آن نیز آثار کوره های متعدد و در خود شهر و در قسمت های شمال غربی منطقه موسوم به بناهای یادمانی نیز آثار کوره های سفالگری دیده می شود که به نظر می رسد مربوط به دوره های جدیدتر استقرار باشد.

بزرگی شهر، جمعیت زیاد، قدمت آن و تعدد روستاهای اقماری برخی از دلایل زیاد بودن سفال در این شهر قدیمی است. وی خاطرنشان می کند: سفال شهر سوخته، نخودی رنگ چرخ ساز و دارای شاموت ماسه بادی و نرمی است. سفال های ساده دارای بدنه ناهموار و تقریباً زبر است و از نظر ساختمانی جزو گروه سفال های استاندارد به شمار می رود و سفال نوع خشن یا ظریف در میان آن ها نادر است.

این سفال در مجموع دارای کیفیتی قابل قبول بوده و ظروف سفالی به شکل های مختلف و شامل لیوان، ساغر، جام، انواع کاسه ها، بشقاب ها، سینی ها، خمره های بزرگ و کوچک، کوزه ها، دیگ ها، پیاله ها، گلدان ها و دیگر اشکال است. در شهر سوخته سفال های رنگارنگ و دو رنگ تولید می شد که نمونه هایی از آن ها از قبرها به دست آمده است، سفال های چند رنگ این منطقه معمولاً خمره های شکم دار و در برخی موارد خمره های استوانه ای و لیوان ها با کف صاف و تخت است و در رنگ آن از رنگ های معدنی چون سنگ، کلوخه آهن، پودر مالاکیت، سنگ لاجورد و زغال استفاده شده است.

نگاه بی مهر مسئولان به منطقه

با وجود همه این موارد متاسفانه نگاه مسئولان اسرار آمیز شده و سر نگاه مدیران به این منطقه مظلوم مشخص نیست و باید گفت که هم شهر سوخته ناشناخته است و هم نگاهی که مسئولان به آن دارند، به همین دلیل سر آن برای افکار عمومی ناشناخته مانده است که چرا این چنین از روی بی مهری به این منطقه نگاه می کنند.

جدول شماره ۹۳۲

۱-باشگاه ورزشی – تفرجگاه – سنگ تراش ۲- نمایش غمناک – مدت زمان معینی برای مکالمه - حسد ۳- رود اروپا – رود مرزی - نویسنده- قدم یک پا ۴- کلمه تنبیه – صحرا – لوله پزشکی ۵- اهلی - آرزو- احتیاج ۶- از درندگان - مخفی- باب روز - کج ۷- لحظه - غذای اصفهانی- قوس ۸- ستایشگر - جانورتک سلولی ۹- آرامگاه - محوطه ها- اگر ۱۰- تنگی- نگاه خیره – ملح - شیر ۱۱- بی حس – بس- لقبی اشرافی در اروپا ۱۲- پشیمان- روان- محصول آتش ۱۳- پرگویی – مرطوب - شتربی کوهان – ازحروف الفبای بیگانه ۱۴- نام – گلخن - تغار ۱۵- منزل پرندگان - فراری – پیامبر نقاش

۱-ناب - خاطر – قاعده ۲- درختی پربرگ و سایه دار- انبان- بلیغ ۳- دشمن سخت - کرشمه- گرمی- ضمیر وزنی ۴- پشت - سالارملی ۵- ضد حمله - جاودان- بیابان ۶- گوهر- نقش و نگار روی پارچه ۷- اکسیر- پادشاه- جایز ۸- بالای فرنگی - شهرمذهبی- پیامبر- برآمدگی لاستیک- جنس خشن ۹- گوسفند جنگی - نوعی پخت برنج - سوره هشتم قرآن مجید ۱۰- محل تحصیل- دریاسالار ۱۱- پایه - نمایش خنده دار- کبوترصحرایی ۱۲- برادریوسف(ع) – بانگ ۱۳- پاره شدن پارچه - شهری دراستان فارس- عدد مجهول- بخیه درشت ۱۴- رتبه کارمندی- فتراک - کمربند زمین ۱۵- استوار- رنج – جامه درویشان

حل جدول شماره ۹۳۱

ر	و	ا	ی	ت	■	و	ا	ر	■	م	ی	ز	ا	ن
س	ر	م	د	■	و	ا	■	و	ی	■	ت	ب	ر	ی
ا	ی	ل	■	ک	ن	ف	ر	ا	ن	■	س	ر	ا	س
ل	د	■	ب	ل	■	ر	■	ل	■	ت	ب	■	ک	ا
ه	■	س	ر	ا	ن	■	ن	■	خ	ر	ا	ب	■	ن
■	م	ر	ا	م	■	ب	ی	م	■	گ	ر	ا	م	
ح	ی	ا	ت	■	ب	ی	ا	د	ه	■	م	ر	ا	ت
ا	ر	■	■	ه	■	ن	ر	ا	م	ت	■	■	د	ر
ر	ا	ک	د	■	س	و	ا	ر	ه	■	ک	ر	ا	ی
■	ب	ا	ر	ه	■	ن	ی	ک	■	س	ی	ا	م	■
ن	م	ا	ر	ش	■	ن	■	ا	ی	ا	م	■	■	م
ا	م	■	ا	م	■	د	■	ک	■	ا	ن	■	د	ه
س	ی	ر	■	س	ر	و	ا	ن	ت	س	■	ج	ا	ر
و	ک	ی	ل	■	ن	ا	■	ی	ل	■	م	ی	ر	ا
س	ا	م	ا	ن	■	م	و	ز	■	ب	ی	م	ا	ن

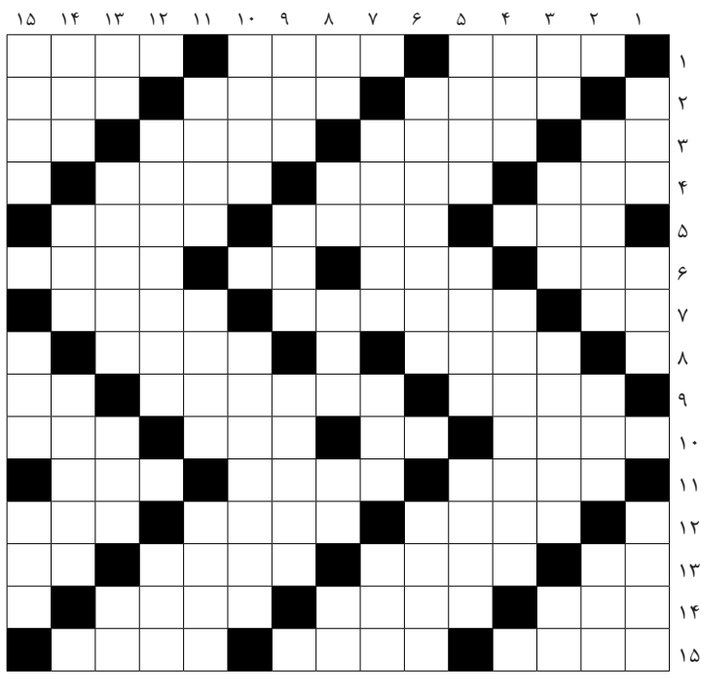

اخبار

در همایش بزرگداشت زنده یاد آبسالان مطرح شد:

وعده های حمایتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

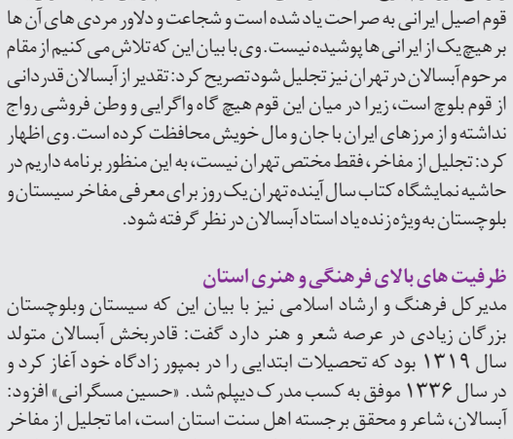

گروه فرهنگ- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از چاپ کتاب شاعران ایرانشهر، برگزاری نمایشگاه بزرگ کتاب همزمان با مرکز استان در سه شهر زابل، چابهار و ایرانشهر و راه اندازی کتابفروشی به نام استاد آبسالان در ایرانشهر حمایت می کند. به گزارش «سیستان و بلوچستان» مشاور معاون فرهنگی و هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پنجشنبه گذشته در همایش بزرگداشت زنده یاد استاد قادربخش آبسالان شاعر آیینی استان که همزمان با روز بزرگداشت حافظ، با حضور مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی، امامان جمعه ایرانشهر و جمعی از شاعران ملی از جمله مصطفی محدثی خراسانی، رضا اسماعیلی، حسین اسرافیلی و شاعران استانی در مجتمع فرهنگی و هنری اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی ایرانشهر برگزار شد گفت: اگر بتوانیم شاخصه ای از مردم بلوچ و شعر این قوم را در ذهنیت ایرانی ها جست وجو کنیم، به این نتیجه می رسیم روح حماسی که امروز بر شعر بلوچ غلبه دارد نشات گرفته از اصالت ایرانی این قوم است . «همایون امیرزاده وفاداری» با بیان این که زنده یاد آبسالان گنجینه ای از قوم بلوچ بود اظهار کرد: اگر به دنبال توسعه فرهنگ شعر و هنر در استان هستیم باید زندگی مفاخر از جمله این شاعر بزرگ را املاک قرار دهیم و به نسل جوان معرفی کنیم. وی ادامه داد: وفاداری، میهن دوستی و ناموس پرستی، ویژگی بارز قوم بلوچ است به گونه ای که در شاهنامه هم از این قوم به عنوان یک قوم اصیل ایرانی به صراحت یاد شده است و شجاعت و دلاور مردی های آن ها بر هیچ یک از ایرانی ها پوشیده نیست. وی با بیان این که تلاش می کنیم از مقام مرحوم آبسالان در تهران نیز تجلیل شود تصریح کرد: تقدیر از آبسالان قدردانی از قوم بلوچ است، زیرا در میان این قوم هیچ گاه واگرایی و وطن فروشی رواج نداشته و از مرزهای ایران با جان و مال خویش محافظت کرده است. وی اظهار کرد: تجلیل از مفاخر، فقط مختص تهران نیست، به این منظور برنامه داریم در حاشیه نمایشگاه کتاب سال آینده تهران یک روز برای معرفی مفاخر سیستان و بلوچستان به ویژه زنده یاد استاد آبسالان در نظر گرفته شود.

ظرفیت های بالای فرهنگی و هنری استان

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز با بیان این که سیستان وبلوچستان بزرگان زیادی در عرصه شعر و هنر دارد گفت: قادربخش آبسالان متولد سال ۱۳۱۹ بود که تحصیلات ابتدایی را در بمپور زادگاه خود آغاز کرد و در سال ۱۳۳۶ موفق به کسب مدرک دیپلم شد. «حسین مسگرانی» افزود: آبسالان، شاعر و محقق برجسته اهل سنت استان است، اما تجلیل از مفاخر استان زمانی ارزش بیشتری دارد که همچون استاد شیرمحمد اسپندار در قید حیات باشند. وی تصریح کرد: اشعار آبسالان به دو زبان فارسی و بلوچی است و مضمون ملی و مذهبی دارد، این مرحوم در بیشتر قالب های شعری طبع آزمایی کرد، اما شهرت عمده او در سرودن غزل بود. او برای زبان و ادبیات بلوچی دست به تحقیق و پژوهش زد و در این زمینه موفق بود و در اشعار خود از گل، بلبل و بهار سخن به میان آورد و با آوردن داستان های دل انگیز در اشعارش بذر محبت بلوچستان را در قلب های مردم بلوچ کاشت و عشق به سرزمین و وطن را در ضمیر آنان شعله ور ساخت. وی ادامه داد: برگزاری جشنواره های متعدد در استان نشان داده است که سیستان و بلوچستان ظرفیت فرهنگی بالایی دارد که پیش از این کمتر به آن توجه شده است. به گفته وی سیستان و بلوچستان تا توسعه فرهنگی فاصله زیادی دارد اما با پیگیری های این اداره کل توانسته ایم توجه ویژه وزارت فرهنگ ارشاد اسلامی و صندوق اعتباری هنر را به استان جلب کنیم. وی با تاکید بر این که استان ظرفیت فرهنگی و هنری بالایی دارد تصریح کرد: پیگیری بیمه و مستمری هنرمندان گام بزرگی برای حمایت از هنر در استان بود که با همکاری صندوق اعتباری هنر انجام شد. وی خاطرنشان کرد: برگزاری جشنواره آواها و نواها، جشنواره تئاتر استانی و دائمی شدن کنگره شعر پیامبر مهربانی در استان نشان دهنده فرهنگی بودن مردم این مرز و بوم است که در سال های گذشته اهمیت چندانی به آن داده نمی شد. شایان ذکر است: استاد آبسالان بیش از ۴۵۰ سروده غزل و مثنوی به زبان بلوچی دارد و دو کتاب به نام های «آوای نخلستان و نسیم کویر» نیز از وی به چاپ رسیده است. به گزارش خبرنگار ما در این آیین از کتاب استاد آبسالان رونمایی شد، شاعران ملی، استانی و خانواده استاد آبسالان نیز تجلیل شدند و شعرخوانی شاعران استانی از دیگر برنامه های این همایش بود.

فرصتی برای معرفی استان در نمایشگاه فرصت های سرمایه گذاری

ظرفیت های سیستان و بلوچستان در نمایشگاه فرصت های سرمایه گذاری کشور معرفی می شود. معاون سرمایه گذاری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به خبرنگار ما گفت: نهمین نمایشگاه فرصت های سرمایه گذاری کشور و چهارمین نمایشگاه بین المللی بورس، بانک، بیمه و خصوصی سازی ۸ تا ۱۱ آبان ماه به میزبانی جزیره کیش برگزار می شود. «آریا نارویی» افزود: در این نمایشگاه یک پنل تخصصی مرتبط با فعالیت سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و یک پنل تخصصی با عنوان توسعه نوار سواحل مکران ارائه می شود که ۳۲ پروژه به عنوان فرصت های سرمایه گذاری در حوزه گردشگری استان با مشارکت این اداره کل و شهرداری زاهدان در این نمایشگاه عرضه می شود. وی با اشاره به بعد بین المللی نمایشگاه و حضور سرمایه گذاران خارجی در آن ابراز امیدواری کرد بتوان در معرفی فرصت های استان در این نمایشگاه شاهد رویدادهای خوبی برای این خطه بود.

نیازمندی‌ها

شنبه ۱شنبه ۲شنبه ۳شنبه ۴شنبه پنج‌شنبه ۷شنبه
جوانی به‌وقت جیم

افتخار این را داریم
که امین شما همشهریان عزیز
خراسان جنوبی در امر خرید و فروش
ملک در مشهد مقدس باشیم .
۰۵۱۳۵۰۱۹۲۲۰ - ۳۰
۰۹۱۵۹۰۰۶۰۱۸ ملایی و نجات
۰/۹۶۱۰۰۷۲۳

شرکت حمل ونقل کویربار زاهدان
حمل بار واثاثیه منزل
به تمام نقاط کشور
حمل بارهای تجاری وگمرکی
مواد غذایی با نازل ترین قیمت
۰۹۱۵۵۴۱۷۲۹۶
۰۹۱۵۸۴۹۹۹۷۰

گاوصندوق ایران کاوه
فروش انواع گاوصندوق
نسوزدرابعادمختلف
آدرس: بین فلکه شرکت نفت و فلکه سیلو جنب اداره دخانیات
۰۹۱۵۸۳۷۸۵۹۲

سرویس مدارس پذیرفته میشود ۰۹۳۶۷۵۹۸۱۸۷

تعمیر انواع لامپ و پرژکتور ال ای دی
خیابان آزادگان روبروی عیدگاه اهل سنت
۰۹۳۹۵۶۳۷۲۵۳

اجرای نرده استیل
فرفوژه، درب برقی کرکره
درب جکی، گازکشی
با مناسب ترین قیمت
۰۹۱۵۸۳۷۷۰۳۴

نصب وشستشوانواع پرده ها
۰۹۳۰۲۴۶۲۰۸۶

حمل نخاله ساختمانی
۰۹۰۱۴۰۷۸۳۳۱

نقاشی ساختمان
۰۹۳۳۸۶۵۸۴۴۸

آموزشگاه طراحی ونقاشی قاصدک
آموزش طراحی، رنگ روغن، آبرنگ، مداد رنگی، نقاشی کودکان و ... زیباشهر- بهارستان۲
۰۹۱۵۳۴۱۴۲۳۶

۰/۹۶۱۵۰۸۴۴